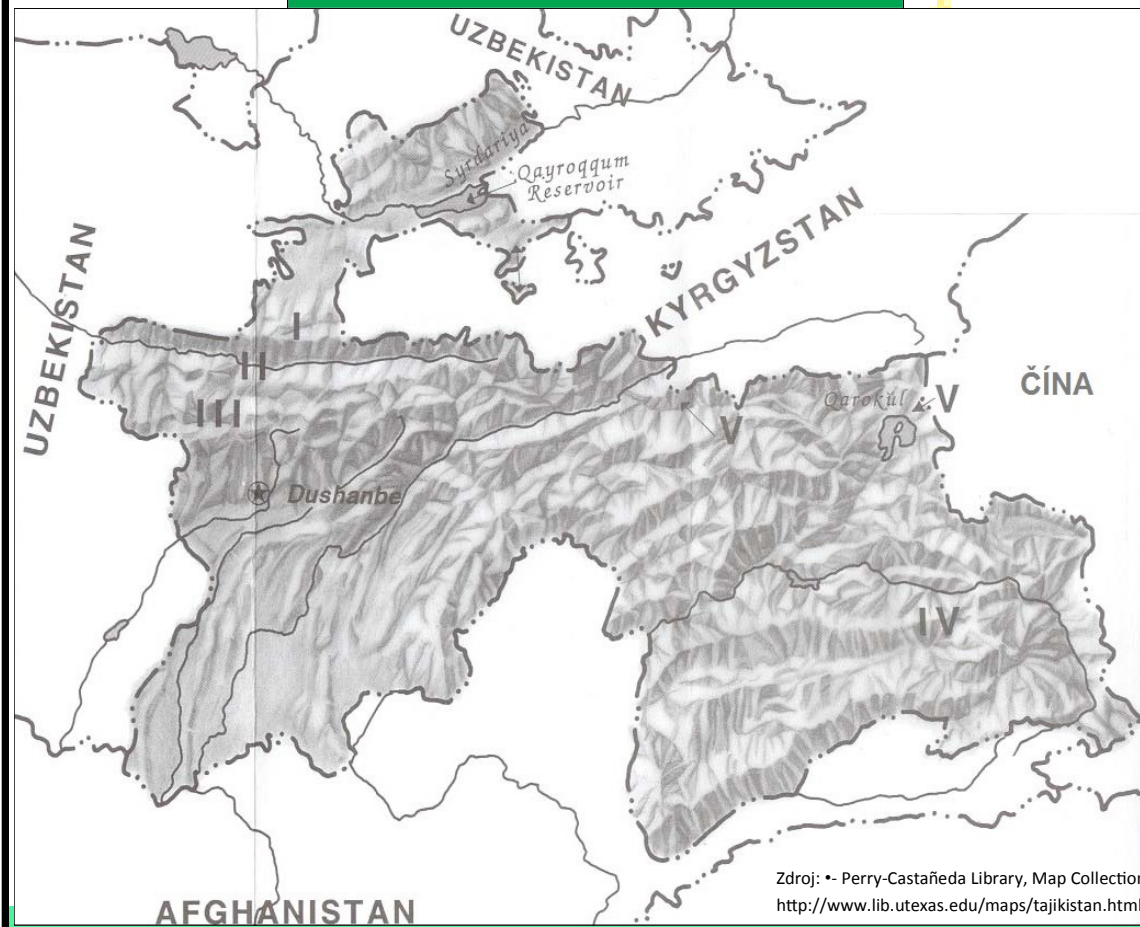

TÁDŽIKISTÁN

současné problémy

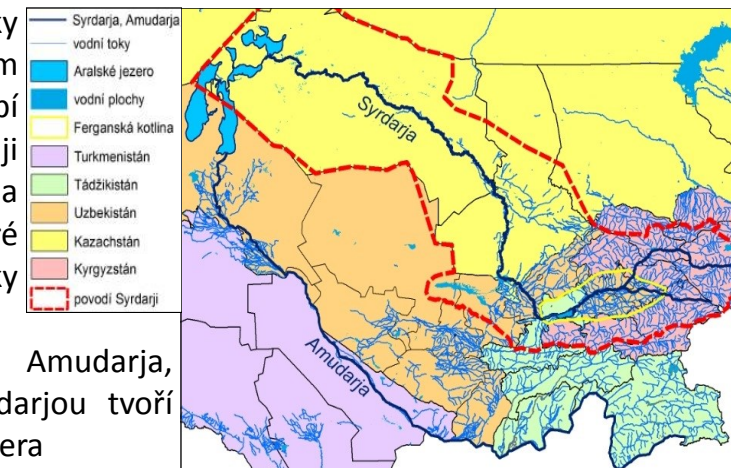
Zdroj: Perry-Castañeda Library, Map Collection, <http://www.lib.utexas.edu/maps/tajikistan.html>

Politický systém

- prezidentská republika, prezident Emomali Rahmon vládne od roku 1992— naposledy znovuzvolen 2013
- po rozpadu SSSR—formování opozičních demokratických stran— občanská válka 1992-1997—boj mezi spojenou opozicí a vládou komunistickou stranou – snaha opozice získat podíl zastoupení ve státních orgánech (Kasymov 2013)
- 1999 — legalizace opozičních stran: Islámská strana obrody a Demokratická strana
- parlamentní i prezidentské volby jsou často zkorumpované, opozičním kandidátům je znemožněno kandidovat, volby jsou nedemokratické

Vodní geopolitika

- nejdůležitější surovinou je voda
- až 91 % veškeré elektřiny se vyrábí ve vodních elektrárnách
- elektřina z vodních elektráren je nejdůležitější exportní komoditou
- v hierarchii vodního toku je Tádžikistán na horním toku— voda zde pramení a díky vodním přehradám vodu zadržuje, vyrábí elektřinu a dále ji přepouští státům na dolním toku, které jsou na ni zemědělsky závislé
- pramení zde řeka Amudarja, která spolu se Syrdarjou tvoří povodí Aralského jezera
- významné vodní stavby jsou přehrada Rogun (335 m) na řece Vaaš a přehrada Kayrakum na Syrdarje, která protéká Ferganskou kotlinou na severu země
- hydroenergetická spolupráce s Ruskem nad výstavbou malých elektráren na severu
- společný projekt s Čínou na řece Zarafšan – přehrada a elektrárna, která je velkou zásobárnou vody pro SZ Číny a zároveň vyrábí elektřinu pro obě země

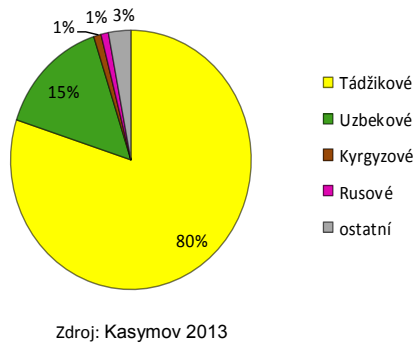

Geografická poloha

- Tádžikistán neumožňuje hrát důležitou roli ve středoasijské geopolitice
- spolu s Turkmenistánem je nejižnějším státem regionu Střední Asie (SA; Roy 2000)
- území má z větší části v horách (Ťan-šan, Pamír)—územní celistvost je těžko kontrolovatelná a některé oblasti jsou těžce dostupné: oblast Horského Badachštánu a Ferganské kotliny
- na jihu sousedí s Afghánistánem, na východě s Čínou, na severu a SZ s Kyrgyzstánem, respektive Uzbekistánem

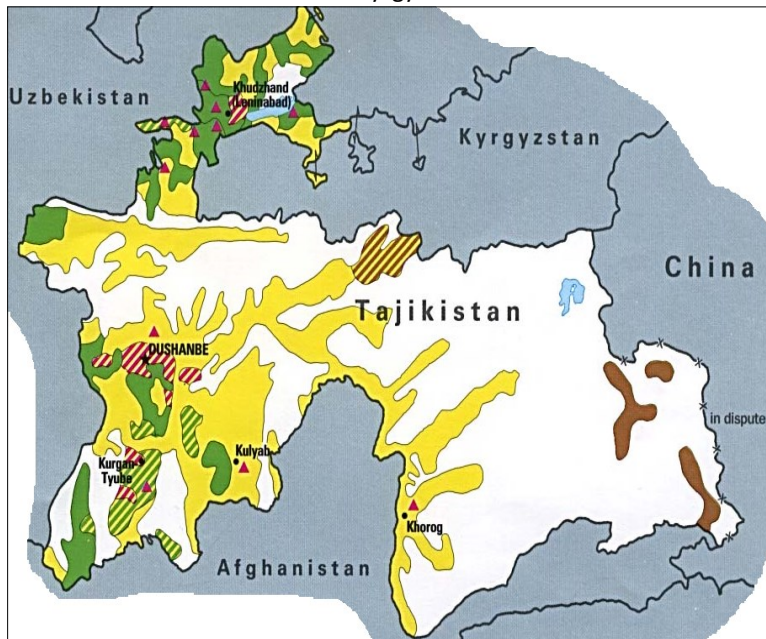
Etnické problémy

- obyvatelé žili a dodnes žijí v kmenových strukturách, kde se jednotlivá společenství i dnes hlásí k rodovým občinám, které kladou větší důraz na místní (regionální) příslušnost, než na národní => nízké národní uvědomění (Kokaisl, Pargač 2007)
- etnické složení obyvatelstva je velmi různorodé—nežije zde pouze jedno etnikum—etnické menšiny nejsou rovnoprávné a tím vznikají národnostní nepokoje a snaha obyvatel autonomní oblasti Horského Badachštánu o samostatnost (poslední nepokoje 2010-2012)
- na severu země v neobydlenější a neúrodnější oblasti Ferganské kotliny žije početná menšina Uzbeků
- právě tato oblast je etnicky nejproblémovější

Zdroj: Kasymov 2013

■ Tádžikové ■ Uzbekové ■ Kyrgyzové ■ Rusové ■ ostatní

Zdroj: Perry-Castañeda Library, Map Collection, <http://www.lib.utexas.edu/maps/tajikistan.html>

Ekonomická charakteristika

- nejchudší země regionu Střední Asie, nejdůležitější suroviny: hliník, voda
- zemědělsky úrodné oblasti: Ferganská kotlina, Chatlonská oblast
- ekonomika čelí: závislosti na finanční podpoře obyvatel pracujících
- v zahraničí (> 1 milion ob.); všudypřítomné korupci a neoficiální politice— pašování—drogy, zbraně
- jižní hranice s Afghánistánem velice problematická probíhá zde nelegální obchod tzv. Severní cestou – „Northern Route“ (De Danieli 2014), pašování heroínu a opia hlavně do Ruské federace
- v roce 2010 mířilo přes Tádžikistán až 80 tun heroínu a 20 tun opia

Zdroj: ABI-HABIB, M. (2013): www.rawa.org/temp/runews/2013/01/25/afghan-airline-ferried-opium-u-s

Jan DRESLER, I. NRP GD PŘ UK Problémové oblasti světa, Praha 2014

- Zdroje:**
- DE DANIELI, F. (2014): Beyond the drug-terror nexus: Drug trafficking and state-crime relations in Central Asia. *International Journal of Drug Policy*, s. 1-6.
 - DRESLER, J. (2014): Geopolitika vodních zdrojů v povodí Syrdarji. Nepublikovaná bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK, Praha, 53 s.
 - HORÁK, S. (2008): Rusko a Střední Asie po rozpadu SSSR. Karolinum, Praha, 226 s.
 - HORÁK, S. (1999): Občanská válka v Tádžikistánu a vnitropolitický vývoj v letech 1991-1997. Nepublikovaná seminární práce. FSV UK, Praha, 40 s.
 - KASYMOV, S. (2013): Regional fragmentation in Tajikistan: The Shift of powers between different identity groups. *Asian Geographer*, 30/1, s. 1-20.
 - KOKAISL, P., PARGAČ, J. a kol. (2007): Lidé z hor a lidé z pouště: Tádžikistán a Turkmenistán, střetky kulturních proměn střední Asie. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 343 s.
 - ROY, O. (2000): *The New Central Asia: The Creation of Nations*. New York University press, Washington Square, New York, 222 s. a další...